

trdil, ostalih pa Vasiljević najbrž ne bo mogel zadostno prepričati. Razlog je v tem, ker priobčuje v svojem gradivu le enoglasne brez večglasnih primerov, ki bi bili nujno potrebni kot dokazilo za sozvočne strukture (akorde, harmonije), o katerih razpravlja. Sicer priobčuje v razpravi tri večglasne primere, ki pa so bili zapisani na drugih območjih (Crna gora, Srbija in Makedonija). Poleg tega pa ti primeri niti ne pokažejo antičnega dura, o katerem največ razpravlja.

Ce predpostavljamo, da je točna ugotovitev različnih sozvočnih struktur pod finalnim tonom (dokaze za to si je mogoče pridobiti na terenu), celo pri enakih lestvičnih konstrukcijah (antični mol-dur in antični tercični mol-dur, orientalski dur in orientalski tercični dur itd.) in če sklepamo, da ljudstvo nekega ozemlja ob istem času ni ustvarilo različnih sistemov večglasja, moramo ugotoviti, da je Vasiljević razpravljal o razvoju tonalnosti v različnih dobah na različnih folklornih območjih. Pri razlagi sicer mestoma poudarja razvojne faktorje, vendar pa za posamezno tonalnost ne opredeljuje razvojnega stadija, niti ne podaja ustrežajoče teritorialne razprostranjenosti. Zato tudi ni dovolj jasno, kateri sistem večglasja in tonalnosti je bil najbolj razširjen na teritoriju Kosova in Metohije v času, ko je na njem nabiral priobčene napeve.

Kar se tiče posameznih tonalnih funkcij, o katerih Vasiljević obsežno razpravlja, bi bilo potrebno dokazilno gradivo večglasnih primerov; to pa zaradi tega, ker imajo posamezne zvočne vrstice njegovih zapisov take finalne tone, ki jih ni mogoče uvrstiti v njegov sistem funkcij s tipičnimi »podfinalnimi« kvintnimi akordi. To si je sicer mogoče razložiti s tem, da posamezni napevi mutirajo (»modulirajo«), kar je posledica njihovih različnih preoblikovanj v različnih razvojnih stadijih. Takih prehodnih tipov se Vasiljević zaveda, kakor kažejo njegove »napomene za analizo« na str. 395—394. Vendar bi bilo to mogoče dokazati le na konkretnih večglasnih primerih z ustrežno konkretno analizo.

Zapisi večglasnih primerov in njih analize na konkretnem materialu bodo mogli razjasniti ali pa dopolniti marsikatero Vasiljevićevo trditev, za katere bo treba zbrati še ustrežna dokazila. Glede na obsežnost in daljnosežnost razmotrivanja je jasno, da je za to potreben dolgotrajen proces, ki kliče tudi druge naše folkloriste k vztrajnemu delu in pomoči. Vasiljević je s svojimi zapisi in s svojo studijo dal priznanja vredno spodbudo.

Radoslav Hrovatin

Journal of the International Folk Music Council. Volume IV — 1952. Published with the assistance of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO) for the International Folk Music Council by W. Heffer and Sons LTD., Cambridge. Str. IV + 112.

»Mednarodni svet za glasbeno folkloro« izdaja vsako leto svoj »Journal«, v katerem priobčuje referate s vsakoletnih konferenc organizacije in razna poročila o etnografskih organizacijah, poročila članov o nacionalnih društvih in publikacijah. Četrty zvezek (1952) je v prvem delu posvečen referatom konference v Opatiji leta 1951 (glej str. 257). Referati so objavljeni večinoma v skrajšani obliki, kar je izrečno navedeno le pri nekaterih, večinoma le pri tistih, ki so jih avtorji sami priredili. Tako je bil Maroltov referat že drugič skrajšan in predstavlja le nepopolno sliko prvotnega zasnutka. Sledijo notice o pripravah za 5. konferenco IFMC od 14. do 19. julija 1952 v Londonu, za 4. mednarodni kongres antropoloških in etnoloških ved od 1. do 8. sept. 1952 na Dunaju itd. Razni nekrologi so posvečeni spominu nedavno umrlih članov IFMC (Sven Kjellström, ravnatelj konservatorija v Stockholmu; dr. Otto Lehmann, znamenit nemški etnograf; France Marolt, ravnatelj Glasbeno-narodopisnega instituta v Ljubljani in Mrs. A. Sanson Catz, strokovnjakinja za nizozemske ljudske plesje). Sledijo poročila dopisnih članov in nacionalnih organizacij Belgije, Ceylona, Nemčije, Bavarske, Švedske in Švice. Med naj-

važnejšimi so pa ocene novih publikacij iz najrazličnejših dežel. Od jugoslovanskih novih del so ocenjena: dr. V. Žganec, Hrvatske narodne pjesme 1950; Vl. R. Đorđević, Prilozi biografskom rečniku srpskih muzičara 1950; L. in D. Janković, Narodne igre VI, 1951. Dalje so za nas zanimiva naslednja dela: Th. Kallinikos, Cyprus Folk Muse (Nicosia, Cyprus, 1951); A. Karastojanov, Melodični i harmonični osnovi na bulgarskata narodna pesen (Sofia, 1950); A. D. Motsev, Ritm i takt v bulgarskata narodna muzika (Sofia, 1949); R. Wolfram, Die Volkstänze in Österreich und verwandte Tänze in Europa (Salzburg, 1951); L. Witzig, Volkstänze der Schweiz II. (Zürich, 1950); L. Kretzenbacher, Lebendiges Volksschauspiel in Steiermark (Wien, 1951); R. Pinon, Le Folklore musicale à l'école (Izvleček iz »La vie wallonne, v. XXIV., Liège, 1950) itd. Navajam le nekaj primerov med številno literaturo zadnjih let, ki je obravnavana. Prav izčrpnost v navajanju nove literature in poročil o folkloristiki posameznih dežel bo poglobila stike folkloristov, v čemer je prvenstven pomen tega »Journala«.

Radoslav Hrovatin

Leopold Kretzenbacher: Lebendiges Volksschauspiel in Steiermark. Mit 27 Abbildungen und 64 Melodien. (Österr. Volkskultur. Forschungen zur Volkskunde. Herausgeg. von Anton Dörrer, Viktor Geramb, Leopold Schmidt. Band 6.) Österr. Bundesverlag, Wien, 1951. Str. 406, notna priloga str. 40.

Malo je izšlo v zadnjih letih del, ki bi bila vprav za slovenske etnografe tako zanimiva, kakor je zajetna knjiga graškega univ. doc. dr. Leopolda Kretzenbacherja o živi štajerski ljudski igri. Mladi znanstvenik, kustos graškega etnografskega muzeja »Joanneuma«, se v povojnih letih vedno izraziteje uveljavlja kot raziskovalec ljudske igre svoje ožje domovine Štajerske. Od leta 1946 je prispeval s tega področja že nad 10 tehtnih razprav, ki nam je v njih posebno simpatična znanstvena objektivnost in mirnost, ko omenja in vrednoti pojave ljudske igre na slovenskem ozemlju. Tudi v načinu podajanja ga odlikujeta nazornost in živahnost, ki ju pri mnogih nemških avtorjih pogrešamo. Kretzenbacherju se vidi, da ni le suh, tog znanstvenik in teoretik, ampak da položi v sleherno svoje delo tudi košček svojega srca. Od tod prisrčnost in toplina v njegovih razpravah, od tod tudi svojstveni čar, ki izhaja iz tega njegovega velikega dela.

Kretzenbacherjev učitelj, univ. prof. dr. Karl Polheim pripravlja popolno zbirko štajerskih igrskih tekstov v znanstvene namene. Kretzenbacher se je omejil v svoji knjigi samo na tiste ljudske igre, ki so se ohranile na Štajerskem v redkih predelih do današnjih dni. Njegov stalni živi stik s to igro je rodil tudi metodo, ki z njo svojo snov v knjigi podaja. Pri svojem sožitju z ljudsko igro je prišel do spoznanja, da zgolj filološka metoda sploh ne more zajeti vsega bistva ljudske igre. Zato nam ne podaja zgolj teksta desetorice še živih iger iz nemškega Štajerja, temveč nam jih približa v živahnih opisih resničnih predstav, ki jim je sam prisostvoval. Igre oživé pred nami v preprostih kmečkih izbah ali gostilniških sobah, sredi svojega občinstva, v svojem značilnem togem, liturgičnem igralškem slogu, v svojih anahronističnih kostumih. In ko nam med pripovedjo navaja posamezne odlomke okornih starih verzov, se nam včasih zazdi, da jih slišimo, te preproste kmečke fante, hlapce, žagarje, drvarje, železničarje, kako v sveti prevzetosti poustvarjajo in s tem ohranjajo pri življenju častitljiv del starega ljudskega izročila. Ob vsem tem pa Kretzenbacher na nevsiljiv način, toda z vso znanstveno eksaktnostjo podaja nastanek, razvoj in ozadje posameznih iger, se lagodno kreta med obilnim znanstvenim gradivom, ki mu je na voljo, in tako konec koncev podá izredno živo, polno in izčrpno podobo sleherne igre, ki jo opisuje.

Če pomislimo, da so poslednji ostanki slovenske ljudske igre skoraj do kraja zatonili v zadnji vojni (pastirsko-trikraljevska igra v